

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Švehly a soudců JUDr. Pavla Tůmy, Ph.D. a JUDr. Marie Grygarové v právní věci

žalobce: Římskokatolická farnost – děkanství u kostela sv. Mikuláše, IČO 65050410, se sídlem U Černé věže 71/4, 370 01 České Budějovice, zastoupeného JUDr. Matoušem Jírou, advokátem, se sídlem 28. října 1001/3, 110 00 Praha 1,

za účasti účastníka: **Česká republika – Státní pozemkový úřad,** IČO 01312774, se sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3,

o vydání věci, o nahrazení rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihočeský kraj ze dne 14.10.2015, č.j. 384946/2013/R1629/RR10409, o odvolání účastníka proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. září 2016, č.j. 11C 69/2015-29,

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.

II. Účastník je povinen zaplatit žalobci na náhradu nákladů odvolacího řízení 8.228 Kč, a to do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta JUDr. Matouše Jíry.

Odůvodnění:

1. Žalobce podal dne 14.12.2015 k soudu prvního stupně žalobu podle části páté o.s.ř. a navrhoval, aby soud znovu projednal věc rozhodnutou Státním pozemkovým úřadem, Krajským pozemkovým úřadem pro Jihočeský kraj ze dne 14.10.2015, č.j. 384946/2013/R1629/RR10409, který nevydal žalobci jako oprávněné osobě poz. parc. č. 3336/2, 3340/1, 3939, 3944/1 a 3947/1, zapsané na LV č. 10002 vedeném u Katastrálního úřadu pro Jihočeský kraj, Katastrální

Shodu s podpisem potvrzuje Lucie Silbernaglová.

pracoviště České Budějovice pro obec a k. ú. České Budějovice. Podle žalobce nebyla dána překážka k vydání předmětných pozemků dle § 8 odst. 1 písm. f) z. č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o majetkovém vyrovnání"). Argumentoval tím, že správní orgán se v posuzovaném případě dopustil nepřípustného výkladu výlukového důvodu dle § 8 odst. 1 písm. f) zákona o majetkovém vyrovnání, když vyšel ze zjištění, že předmětné pozemky jsou potřebné k uskutečnění veřejně prospěšných staveb. Poukazoval na to, že zamýšlené stavby budou zasahovat předmětné pozemky pouze z části, a proto může být jejich část žalobci vydána. Navrhoval, aby soud žalobě zcela vyhověl a svým rozsudkem nahradil rozhodnutí správního orgánu.

2. Účastník byl srozuměn s rozhodnutím správního orgánu, které považoval za věcně správné. Zastával názor, že je namístě aplikovat § 8 odst. 1 písm. f) zákona o majetkovém vyrovnání, neboť pro nevydání předmětných pozemků byly splněny všechny zákonem požadované podmínky. Navrhoval, aby žaloba byla zamítnuta.

3. Soud prvního stupně rozsudkem ze dne 19.9.2016, č.j. 11C 69/2015-29 žalobě vyhověl a žalobci jako oprávněné osobě vydal poz. parc. č. 3336/2, 3340/1, 3939, 3944/1 a 3947/1, zapsané na LV č. 10002 vedeném u Katastrálního úřadu pro Jihočeský kraj, Katastrální pracoviště České Budějovice pro obec a k. ú. České Budějovice a současně svým rozsudkem nahradil rozhodnutí správního orgánu (výrok I.). Dále rozhodl o povinnosti účastníka zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení 17.265,50 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobce (výrok II.).

4. Po skutkové stránce vyšel soud prvního stupně ze zjištění, že žalobce podal v zákonné lhůtě u ČR - Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihočeský kraj dne 12.9.2013 výzvu k vydání majetku, která zahrnovala, kromě jiného, i sporné pozemky, které byly původně zapsány v knihovní vložce č. 18 pozemkové knihy pro katastrální území České Budějovice, Linecké předměstí. Nárok uplatnila oprávněná osoba - Římskokatolická farnost – děkanství u kostela sv. Mikuláše, České Budějovice (žalobce je právnickou osobou Církve římskokatolické evidovanou podle z. č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech, ve znění pozdějších předpisů) ve smyslu § 3 písm. b) u osoby povinné podle § 4 písm. a) zákona o majetkovém vyrovnání a § 22 odst. 9 z. č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů. Předmětné nemovitosti byly žalobci odňaty způsobem uvedeným v § 5 písm. a) zákona o majetkovém vyrovnání a jsou zapsány v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu pro Jihočeský kraj, Katastrální pracoviště České Budějovice pro obec a k. ú. České Budějovice. Přesto, že byla žaloba uplatněna oprávněnou osobou, ČR - Státní pozemkový úřad návrhu na vydání pozemkových parcel nevyhověl, když z listinných důkazů zjistil, že na předmětné pozemky se vztahuje ustanovení § 8 odst. 1 písm. f) zákona o majetkovém vyrovnání. Se zřetelem k tomu, že rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, Krajského pozemkového úřadu pro Jihočeský kraj bylo doručeno žalobci dne 15.10.2015 a žaloba byla podána u soudu dne 15.12.2015, dovodil soud prvního stupně včasnost žaloby a restituční důvod oprávněné osoby.

5. Z hlediska právního posouzení věci dospěl soud prvního stupně k závěru, že žaloba je důvodná, neboť nebyly splněny podmínky pro použití výlukového důvodu dle § 8 odst. 1 písm. f) zákona o majetkovém vyrovnání, když účastník ani po náležitém poučení, které se mu ze strany soudu prvního stupně dle § 118a odst. 3 o.s.ř. dostalo, neunesl břemeno důkazní, když řádně nespecifikoval veřejně prospěšné stavby – jejich charakter, které mají být na předmětných pozemcích vybudovány.

6. Z uvedených důvodů dospěl soud prvního stupně k závěru, že u sporných pozemků nebyl naplněn výlukový důvod dle § 8 odst. 1 písm. f) zákona o majetkovém vyrovnání, a proto žalobě v souladu s § 250j o.s.ř. vyhověl a svým rozsudkem nahradil rozhodnutí správního orgánu.

Shodu s podpisem potvrzuje Lucie Silbernaglová.

7. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud prvního stupně dle § 142 odst. 1 a § 245 o.s.ř. tak, že úspěšnému žalobci přiznal náklady řízení, které mu v souvislosti s uplatňováním práva vznikly.

8. Proti tomuto rozsudku podal v zákonem stanovené lhůtě odvolání účastník, který uplatnil odvolací důvody dle § 205 odst. 2 písm. d) a g) o.s.ř. Především poukazoval na to, že se soud prvního stupně dostatečně nevyrovnal s klíčovou otázkou, a to s vydáním předmětných pozemků do vlastnictví žalobce i přesto, že se jedná o komunikaci a ostatní plochu. Dále odkazoval na blokační § 29 zákona o půdě s poukazem na to, že od data 24.6.1991, kdy nabyl tento zákon účinnosti, neexistoval právní předpis, který by vyčerpávajícím a komplexním způsobem řešil nápravu majetkových křivd způsobených církvím a náboženským společnostem, k nimž došlo v rozhodném období. V té souvislosti odkázal na nález Ústavního soudu Pl. ÚS 9/07, který stanovuje smysl a účel, kterým je zmírnění některých majetkových křivd. Je přesvědčen o tom, že je dán výlukový důvod dle § 8 odst. 1 písm. f) zákona o majetkovém vyrovnání. Dále odkazoval na § 15 a násl. zákona o majetkovém vyrovnání s tím, že žalobci byla poskytnuta finanční náhrada. Navrhoval, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítne a účastníkovi přizná náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

9. Žalobce ve vyjádření k odvolání účastníka poukazoval na věcně správné rozhodnutí soudu prvního stupně. Namítal, že odůvodnění odvolání účastníka je velmi stručné a pokud jde o odvolací důvody, ty nebyly žádným konkrétním tvrzením vztahujícím se k posuzované věci odůvodněny. Rozhodně nesouhlasil s částí odvolání účastníka, v němž poukazoval na finanční náhradu, která byla oprávněným osobám dle § 15 a násl. zákona o majetkovém vyrovnání přiznána. Tyto finanční prostředky jsou určeny na zcela jiný účel, a to vytvoření majetkové podstaty církví a církevních osob pro futuro, když nadále nebudou dostávat od státu pravidelný roční příspěvek na pastorační, duchovní a jinou činnost, a je tedy projevem chystané úplné svobody a nezávislosti církví, tedy tzv. odluky církví od státu. Navrhoval, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a žalobci přiznal náhradu nákladů odvolacího řízení.

10. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal k odvolání účastníka rozsudek soudu prvního stupně a řízení tomuto rozhodnutí předcházející dle § 212 a § 212a odst. 2, 3 a 5 o.s.ř., podle § 214 odst. 1 o.s.ř. k projednání odvolání nařídil jednání a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

11. Odvolací soud považuje skutkové zjištění a skutkové závěry provedené soudem prvního stupně za dostačující pro vydání meritorního rozhodnutí a zcela se ztotožňuje s právním posouzením věci, na něž s ohledem na zásadu hospodárnosti řízení v souladu s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 16.11.2011, sp.zn. 29Cdo 3450/2011 zcela odkazuje. Pouze pro úplnost odvolací soud dále dodává:

12. Podle § 1 zák. č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, tento zákon upravuje zmírnění některých majetkových křivd, které byly spáchány komunistickým režimem církvím a náboženským společnostem, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona státem registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi podle jiného právního předpisu (dále jen „registrované církve a náboženské společnosti"), v období od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 (dále jen „rozhodné období") a vypořádání majetkových vztahů mezi státem a registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi.

13. Podle § 9 odst. 6 a 10 zák. č. 428/2012 Sb., zákona o majetkovém vyrovnání nedojde-li mezi oprávněnou osobou a povinnou osobou k uzavření dohody o vydání zemědělské nemovitosti, rozhodne na základě návrhu oprávněné osoby o vydání zemědělské nemovitosti pozemkový úřad; návrh lze podat do 6 měsíců po uplynutí lhůty podle odstavce 2. Účastníky řízení jsou oprávněná osoba a povinná osoba. Zjistí-li pozemkový úřad, že se nejedná o zemědělskou nemovitost, návrh oprávněné osoby na vydání nemovité věci zamítne; v takovém případě se postupuje podle § 10 odst. 4 (odst. 6). Rozhodl-li pozemkový úřad podle tohoto zákona, může

Shodu s podpisem potvrzuje Lucie Silbernaglová.

být tato věc projednána v řízení podle části páté občanského soudního řádu. K řízení je v prvním stupni příslušný krajský soud (odst. 10).

14. Podstatou řízení o žalobě ve věci, o níž bylo rozhodnuto správním orgánem, podle části páté o.s.ř. je nové projednání sporu nebo jiné právní věci v oblasti soukromého práva u soudu a nové rozhodnutí ve věci, dospěje-li soud k jiným závěrům než správní orgán. Nové projednání věci soudem tak navazuje na řízení před orgánem, aniž by bylo jeho výsledky vázáno, a zaručuje, že spor nebo jiná právní věc budou soudem definitivně projednány a rozhodnuty, aniž by věc mohla být vrácena správnímu orgánu k dalšímu projednání a rozhodnutí. Nejedná se tedy o přezkum rozhodnutí správního orgánu, nýbrž o řízení, ve kterém soudy v občanském soudním řízení znovu projednávají a meritorně (věcně) rozhodují spory a jiné věci soukromého práva, o nichž (jako výjimka z pravidla) rozhodly podle zákona již dříve správní orgány. Věc je soudem znovu v celém rozsahu projednána a posouzena jak po stránce skutkové, tak právní, přičemž soud není v tomto řízení vázán ani skutkovým stavem, jak byl v předchozím správním řízení zjištěn správním orgánem, ani jeho právním hodnocením věci.

15. Podle § 8 odst. 1 písm. f) zákona o majetkovém vyrovnání věc nelze vydat v případě, že se jedná o část pozemku nebo stavby, která je potřebná pro uskutečnění veřejně prospěšné stavby dopravní nebo technické infrastruktury, vymezenou ve schválené územně plánovací dokumentaci, pro kterou lze práva k pozemkům a stavbám vyvlastnit; to neplatí, postačí-li pro veřejně prospěšnou stavbu zřízení věcného břemene.

16. V případě zmírnění některých majetkových křivd církvím a náboženským společnostem podle zákona o majetkovém vyrovnání však moc zákonodárná zjevně uplatnila v tomto směru zcela odlišný postup, kdy za účelem zjednodušení (dříve dvoufázového) procesu majetkového vypořádání při výstavbě veřejně prospěšných staveb dopravní nebo technické infrastruktury vyloučila ze samotného restitučního vydávání takové pozemky, u nichž je opodstatněný předpoklad, že by následně mohly být ve vyvlastňovacím řízení oprávněným osobám (či jejich právním nástupcům) odňaty, přičemž problematika náhrady za takové případné budoucí vyvlastnění je řešena již v samotném zákoně o majetkovém vyrovnání formou výplaty paušální finanční náhrady jako součásti celkového vypořádání státu s církvemi a náboženskými společnostmi.

17. Důsledkem uvedeného legislativního přístupu je rovněž to, že se při výkladu mezí předmětné výluky z restitučního vydávání pozemků nelze spolehlivě opřít o žádné konkrétní judikatorní závěry založené na předchozích restitučních předpisech. Výluku podle § 8 odst. 1 písm. f) zákona o majetkovém vyrovnání lze aplikovat, jsou-li splněny kumulativně tři zákonem stanovené podmínky, a to 1) veřejně prospěšná stavba je vymezena v platné územně plánovací dokumentaci, 2) v případě konkrétního pozemku či stavby jsou splněny podmínky vyvlastnění a 3) pro veřejně prospěšnou stavbu nepostačí zřízení věcného břemene.

18. Podle § 3 odst. 1 zákona č. 184/2006 Sb., o vyvlastnění platí, že vyvlastnění je přípustné jen pro účel vyvlastnění stanovený zvláštním zákonem a jen jestliže veřejný zájem na dosažení tohoto účelu převažuje nad zachováním dosavadních práv vyvlastňovaného. Podle § 4 odst. 1 zákona o vyvlastnění pak platí, že vyvlastnění lze provést jen v takovém rozsahu, který je nezbytný k dosažení účelu vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem. Při posouzení toho, zda vyvlastnění je nutno provést formou odnětí vlastnického práva nebo postačí pouze jeho omezení zřízením věcného břemene je rozhodující, že zřízení věcného břemene postačí v případech, kdy lze pozemek i po realizaci stavebního záměru nadále využívat k původnímu účelu. To platí pro většinu staveb technické infrastruktury, zvláště v případě, že se jedná o podzemní části technické infrastruktury. Zřízení věcného břemene postačí např. u pozemků, pod kterými má být položena liniová část vodovodu, kanalizace, plynovodu, ropovodu, produktovodu, kabelu nebo nad nimiž má být vedeno nadzemní elektrické vedení. Naproti tomu u staveb dopravní infrastruktury dochází po jejich realizaci ve většině případů ke znemožnění užívání nemovitosti k původnímu

Shodu s podpisem potvrzuje Lucie Silbernaglová.

účelu. Zpravidla po realizaci veřejně prospěšné stavby v takovém případě rovněž dochází ke změně druhu pozemku. Stejně tak jako u dopravních liniových staveb nepostačí zřízení věcného břemene ani u vodojemů, parovodů, čistíren odpadních vod, trafostanic, regulačních stanic apod. Podle § 2 odst. 1 písm. l) a n) z. č. 183/2006 Sb., stavebního zákona se veřejně prospěšnou stavbou rozumí stavba pro veřejnou infrastrukturu určená k rozvoji nebo ochraně území obce, kraje nebo státu, která je vymezená ve vydané územně plánovací dokumentaci. Veřejnou infrastrukturou jsou pozemky, stavby, zařízení, a to dopravní infrastruktura (stavby pozemních komunikací, drah, vodních cest, letišť a s nimi souvisejících zařízení), technická infrastruktura (vedení a stavby a s nimi provozně související zařízení technického vybavení, například vodovody, vodojemy, kanalizace, čistírny odpadních vod, stavby ke snižování ohrožení území živelnými nebo jiným pohromami, stavby a zařízení pro nakládání s odpady, trafostanice, energetické vedení, komunikační vedení veřejné komunikační sítě a elektronické komunikační zařízení veřejné komunikační sítě, produktovody apod.). Územně plánovací dokumentací pak jsou: 1) zásady územního rozvoje, 2) územní plán a 3) regulační plán.

19. Shora uvedenému závěru pak odpovídá i zakotvení další podmínky pro výluku z restitučního vydání pozemků podle § 8 odst. 1 písm. f) zákona o majetkovém vyrovnání spočívající v tom, že veřejně prospěšná stavba dopravní nebo technické infrastruktury je náležitě vymezena ve schválené územně plánovací dokumentaci (srov. § 2 odst. 1 písm. n/ stavebního zákona). Zde se jedná o vzájemně souvztažný (povahově imanentní) předpoklad, neboť pouze z dostatečně podrobně zpracované územně plánovací dokumentace lze vůbec zjistit konkrétní účel a povahu tvrzené plánované stavební činnosti a rozsah nezbytných územních nároků pro její řádné provedení v krajině.

20. V tomto směru je významné především to, že zákonodárce vztáhnul rozsah výjimky podle § 8 odst. 1 zákona o majetkovém vyrovnání z časového hlediska (v rámci celkového procesu územního plánování) právě k okamžiku schválení příslušné územně plánovací dokumentace. Postup vytváření právně závazného urbanistického řešení daného území, včetně umístění veřejně prospěšných staveb dopravní nebo technické infrastruktury, totiž obsahuje celou řádu víceméně samostatných fází, během kterých dochází k postupnému upřesňování územních nároků pro jednotlivé urbanistické (stavební) záměry. Tento proces se zpravidla započíná od obecných koncepčních záměrů vyjádřených nejprve v dokumentech spíše politického charakteru, dále prochází přes přípravné fáze územního plánování, jako je zpracování (celostátní) politiky územního rozvoje, vytváření územně plánovacích podkladů (tj. územně analytických podkladů a územních studií), přípravu územně plánovací dokumentace, dále pak zpravidla následuje schválení vyšší územně plánovací dokumentace v podobě zásad územního rozvoje kraje formou jejího vydání zastupitelstvem kraje, schválení územního plánu obce formou jeho vydání zastupitelstvem obce, na jejich základě pak navazuje případné schválení regulačního plánu formou jeho vydání zastupitelstvem příslušného územně samosprávného celku a nakonec přichází vydání územního rozhodnutí ve správním (zjednodušeném) územním řízení o umístění konkrétní stavby (srov. zejm. hlavu III části třetí stavebního zákona). Jednotlivé fáze územního plánování jsou pak zpravidla charakteristické tím, že se jimi čím dál konkrétněji vymezují územní nároky pro jednotlivé stránky urbanistického záměru. Proto je i z hlediska posouzení výjimky podle § 8 odst. 1 písm. f) zákona o majetkovém vyrovnání významné to, k jaké fázi postupné konkretizace územních nároků na výstavbu veřejně prospěšných staveb dopravní a technické infrastruktury je rozsah této výjimky zákonem vztažen.

21. Přitom platí, že účelem žádné z forem územně plánovací dokumentace (§ 2 odst. 1 písm. n/ stavebního zákona) zásadně ještě není určení konkrétního umístění určité stavby v území. Účelem zásad územního rozvoje je stanovit zejména základní požadavky na účelné a hospodárné uspořádání území kraje, vymezit plochy nebo koridory nadmístního významu a stanovit požadavky na jejich využití, zejména plochy nebo koridory pro veřejně prospěšné stavby, veřejně prospěšná opatření, stanovit kritéria pro rozhodování o možných variantách nebo alternativách

Shodu s podpisem potvrzuje Lucie Silbernaglová.

změn v jejich využití (srov. § 36 odst. 1 stavebního zákona). Účelem územního plánu pak je stanovit základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání, uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury; vymezit zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavitelné plochy a plochy vymezené ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území, pro veřejně prospěšné stavby, pro veřejně prospěšná opatření a pro územní rezervy a stanovit podmínky pro využití těchto ploch a koridorů (§ 43 odst. 1 stavebního zákona). Účelem regulačního plánu pak je stanovit v řešené ploše podrobné podmínky pro využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb, pro ochranu hodnot a charakteru území a pro vytváření příznivého životního prostředí. Regulační plán vždy stanoví podmínky pro vymezení a využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb veřejné infrastruktury a vymezí veřejně prospěšné stavby nebo veřejně prospěšná opatření (§ 61 odst. 1 stavebního zákona).

22. Jinými slovy u žádné z forem územně plánovací dokumentace zákon v zásadě nepočítá s tím, že tato dokumentace již bude nutně obsahovat zcela přesnou polohu budoucího umístění veřejně prospěných staveb dopravní nebo technické infrastruktury, přičemž u staveb liniových se v zásadě počítá pouze se stanovením odpovídajícího koridoru jejich vedení (srov. zejm. přílohu 4 a 7 vyhl. č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti).

23. Z uvedeného je tedy nutno dovodit, že vyjádřil-li zákonodárce svoji právně politickou vůli vyloučit z restitučního vydávání podle § 8 odst. 1 písm. f) zákona o majetkovém vyrovnání pozemky a stavby potřebné pro uskutečnění veřejně prospěšných staveb dopravní nebo technické infrastruktury již podle stavu jejich územního plánování k okamžiku schválení příslušné územně plánovací dokumentace, zahrnul do této restituční výluky nevyhnutelně i takové pozemky a stavby (v rámci příslušného koridoru), na kterých se v souladu s (budoucím) rozhodnutím o umístění stavby nakonec vlastní těleso stavby dopravní nebo technické infrastruktury nacházet nemusí.

24. Rovněž je pak významné, že i samotné jednotlivé formy územně plánovací dokumentace se zásadně liší co do míry své konkrétnosti při vyjádření zvolené urbanistické koncepce, a to i z hlediska územních nároků pro umístnění veřejně prospěšných staveb dopravní nebo technické infrastruktury, a to už z podstaty zvoleného měřítka příslušné grafické části dokumentace, přičemž různou míru této konkrétnosti mohou vzájemně nabývat i jednotlivé části téže územně plánovací dokumentace. Proto v souladu se shora uvedenými principy výkladu předpisů restitučního zákonodárství je nutno při posouzení rozsahu předmětné výjimky vyjít podle konkrétních okolností věci vždy z té formy dostupné územně plánovací dokumentace či z takové její části, která umístění dané stavby dopravní nebo technické infrastruktury zachycuje co možná nejkonkrétněji (nejrestriktivněji). Proto zásadně platí, že tam, kde je k dispozici územní nebo regulační plán zachycující vedení příslušné stavby dopravní nebo technické infrastruktury na předmětných pozemcích, nebude žádný důvod vycházet z obecnějších zásad územního rozvoje daného kraje apod. Stejně tak nelze vyloučit, že kupříkladu část územního plánu určující předpokládané zábory půdního fondu bude územní nároky budoucí stavby dopravní nebo technické infrastruktury zachycovat podrobněji, než obecné koordinační výkresy či výkresy veřejně prospěšných staveb apod. Rovněž pak platí, že pokud bude o umístění konkrétní veřejně prospěšné stavby dopravní nebo technické infrastruktury na předmětných pozemcích již vydáno územní rozhodnutí, je nutno vycházet z tohoto rozhodnutí jako konkrétnějšího nástroje územního plánování.

25. Pouze ve vztahu k odvolacím důvodům uplatněným účastníkem je možno doplnit, že odvolací soud ve své rozhodovací činnosti vychází ustáleně názoru, že při výkladu této výluky, pokud jde o restituční vydávání zemědělských nemovitostí, je možno zásadně vyjít ze závěrů soudní praxe při výkladu zák. č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě, jenž ve svém ustanovení § 11 odst. 1 písm. c) obsahoval jak z hlediska dikce, tak i z hlediska svého účelu, obdobnou výjimku z

restitučního vydávání zemědělských pozemků. Přitom posouzení rozsahu výjimky z restitučního vydávání zemědělských (lesních) pozemků z důvodu existence stavby na pozemku, je posouzením ryze právním založeným na úvaze, jaká konkrétní hospodářská (stavební) činnost na pozemku má být zohledněna z hlediska účelu restitučního zákonodárství, jímž je zmírnění (nikoli odstranění) některých (nikoli veškerých) majetkových křivd spáchaných v rozhodném období, a to s respektem jak k různým existujícím veřejným zájmům, tak i k opodstatněným zájmům dotčených osob s ohledem na běh času a další dějinný vývoj (tj. při zachování principu proporcionality v restitučních věcech, srov. obdobně též např. nález Ústavního soudu ze dne 1.7.2014 ve věci sp.zn. I. ÚS 581/14).

26. Proto na samotnou správnost a použitelnost závěrů týkajících se posuzování překážky vydání zemědělských pozemků z důvodu jejich zastavěnosti podle zákona o majetkovém vyrovnání nemůže mít samo o sobě vliv zavedení odlišného chápání pojmu nemovité (hmotné) věci v právním smyslu podle zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, kdy s účinností od 1.1.2014 se již stavby spojené se zemí pevným základem zásadně nepovažují za samostatné věci v právním smyslu, nýbrž tvoří součást pozemku (§ 498 o. z.). V tomto se však jedná pouze o jiný právní přístup ke klasifikaci věcí v právním smyslu, a to navíc především pro účely vymezení předmětu soukromých absolutních (věcných) práv, a není proto žádného důvodu, aby za účelem odlišným, kterým je zmírnění některých dějinných majetkových křivd, nebylo právní chápání stavby jako překážky restitučního vydání pozemku pojímáno odlišně, a to právě s ohledem na sledovaný účel restituční úpravy.

27. Při výkladu rozhodné právní úpravy obsažené v zákonu o majetkovém vyrovnání je z těchto důvodů významné především to, že autonomní právně politická vůle moci zákonodárné nesměřuje k odstranění všech majetkových křivd spáchaných církvím a náboženským společnostem v rozhodném období, nýbrž pouze k jejich určitému zmírnění, a to navíc nikoli veškerých takových křivd, nýbrž pouze křivd některých. Při porovnání s dřívějšími obdobnými restitučními předpisy (a to zejm. ve srovnání s právní úpravou stanovenou dle zák. č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku a částečně též s právní úpravou dle zák. č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd a zák. č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích) rovněž nelze přehlédnout, že zmírnění majetkových křivd církvím a náboženským společnostem podle zákona o majetkovém vyrovnání je realizováno jak po způsobu vydávání konkrétních odňatých věcí oprávněným osobám, tak rovněž formou paušální (nikoli jednotlivé) finanční náhrady vyplácené (v zásadě bez dalšího) ze strany státu, jejímž účelem je (jako součást celkového vypořádání mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi) též náhrada za některé nevydávané věci.

28. Na základě uvedených východisek je potom nutné přistoupit též k výkladu výluky z restitučního vydávání nemovitostí podle § 8 odst. 1 písm. f) zákona o majetkovém vyrovnání. Ta byla mocí zákonodárnou do zákona vložena za účelem zjednodušení celkového majetkového vypořádání při realizaci veřejného zájmu na vybudování veřejně prospěšných staveb dopravní a technické infrastruktury (srov. též důvodovou zprávu k vládnímu návrhu zákona o majetkovém vyrovnání, sněmovní tisk č. 580/0, 6. volební období Poslanecké sněmovny Parlamentu v letech 2010-2013). V tomto směru je významné rovněž to, že dřívější restituční předpisy (včetně zák. č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, zák. č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, a zák. č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku) obdobnou restituční výluku neobsahovaly. Realizace uvedeného veřejného zájmu byla v minulosti zásadně řešena až v další fázi po vydání dotčených věcí oprávněným osobám, a to zpravidla na základě jejich následného vyvlastnění za náhradu, ať již na základě dohody vyvlastnitele s majitelem věci nebo na základě vyvlastňovacího řízení.

29. Pokud jde o právní posouzení této věci, jak již bylo uvedeno shora, odvolací soud se zcela ztotožňuje se soudem prvního stupně. V daném případě nebyly naplněny podmínky pro použití výlukového důvodu dle § 8 odst. 1 písm. f) zákona o majetkovém vyrovnání. Z provedených

Shodu s podpisem potvrzuje Lucie Silbernaglová.

důkazů, zejména z územního plánu Statutárního města České Budějovice, který nabyl účinnosti dne 8. 12. 2015, jeho textové části, změny č. 72 územního plánu města České Budějovice zpracovaného 12/2014, zápisu z jednání ve věci určení rozsahu nevydání pozemků ze dne 11.9.2015 a z dalších listin orgánů územní samosprávy lze učinit závěr o tom, že pouze na cyklostezku označenou DPC-21, která by měla zasahovat do poz. parc. č. 3944/1, 3939 a 3947/1, je zpracovaný záborový elaborát. Avšak pro ostatní veřejně prospěšné stavby (E-1 na poz. parc.č. 3340/1, K-8 na poz. parc. č. 3336/2 a K-16 na poz. parc. č. 3340/1) dosud neexistuje podrobnější studie, která by vyměřila koridor veřejně prospěšné stavby. Z provedených důkazů tak lze učinit závěr o tom, že sporné pozemky se nacházejí v lokalitě, kde je před započetím využívání území nutno pořídit územní nebo regulační plán.

30. Z toho zjištění lze dospět k závěru, že pro použití výlukového důvodu dle § 8 odst. 1 písm. f) zákona o majetkovém vyrovnání nebyly splněny podmínky, když stávající územní plán – pokud jde o jeho přesnost v předmětné lokalitě, je nedostatečný pro použití uvedeného výlukového důvodu. K odstranění nedostatků nedošlo ani poté, kdy soud prvního stupně poskytl účastníkovi procesní poučení dle § 118a odst. 3 o.s.ř. ohledně povinnosti důkazní. Účastník neunesl břemeno důkazní o tom, že sporné pozemky se nachází v místě vymezeném ve schválené územně plánovací dokumentaci a budou tak potřebné pro uskutečnění veřejně prospěšné stavby dopravní nebo technické infrastruktury. Z uvedených důvodů proto pro realizaci budoucí zamýšlené veřejně prospěšné stavby dopravní nebo technické infrastruktury na sporných pozemcích bude muset být za této situace postačující možnost zřízení věcného břemene a v krajním případě jejich vyvlastnění.

31. S ohledem na shora uvedené důvody postupoval odvolací soud v souladu s § 219 o.s.ř. a rozsudek soudu prvního stupně je věcně správný včetně odvozeného výroku o nákladech řízení potvrdil

32. O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud dle ustanovení § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. a v odvolacím řízení zcela úspěšnému žalobci přiznal náhradu účelně vynaložených nákladů spočívajících v odměně za zastupování advokátem se sazbou odměny dle § 7 bod 5. a § 9 odst. 4 písm. d) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve výši 3.100 Kč za jeden úkon právní služby. Zástupce žalobce učinil v řízení před odvolacím soudem dva úkony právní služby (§ 11 odst. 1 písm. d/ a g/ advokátního tarifu). Dále žalobci přísluší paušální náhrada hotových výdajů zástupce ve výši 2x 300 Kč dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu a náhrada DPH z odměny a náhrad ve výši 1.428 Kč, neboť zástupce je plátcem této daně (§ 14a odst. 1 advokátního tarifu a § 137 odst. 1 a odst. 3 písm. a/ o.s.ř.). Celkem tak činí náhrada nákladů odvolacího řízení žalobce 8.228 Kč a v odvolacím řízení procesně neúspěšný účastník je povinen plnit do platebního místa v souladu s § 149 odst. 1 a ve lhůtě dle § 160 odst. 1 o.s.ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné za podmínek uvedených v § 237 o.s.ř. Dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozsudku odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu prostřednictvím Krajského soudu v Českých Budějovicích. O přípustnosti dovolání rozhoduje podle § 239 o.s.ř. pouze dovolací soud.

Praha 1. února 2018

JUDr. Jiří Švehla, v.r.
předseda senátu

Shodu s podpisem potvrzuje Lucie Silbernaglová. Lucie Silbernaglová Digitálně podepsal Lucie Silbernaglová Datum: 2018.03.05 08:23:24 +01'00'